

Naar een internet zonder seksueel misbruik van kinderen

Toekomstvisie van het
Meldpunt Kinderporno
op Internet

15 jaar Meldpunt Kinderporno op het internet

Het Meldpunt Kinderporno is een particuliere stichting die zich bezighoudt met de bestrijding van verspreiding van afbeeldingen van seksueel kindermisbruik op en via het internet. Naast de politie is het de enige organisatie in Nederland die zich hiermee bezighoudt, gesteund door het Ministerie van Justitie en Veiligheid en de Europese Commissie, en ondernemingen uit de ICT sector. Het Meldpunt is aangesloten bij de internationale organisatie voor meldpunten: INHOPE.¹ Naast de behandeling van meldingen van kinderporno heeft het Meldpunt een belangrijke rol in preventie van seksueel kindermisbruik via internet. Zo geeft het Meldpunt voorlichting aan kinderen en opvoeders over veilig internetgebruik. Het Meldpunt bestaat dit jaar vijftien jaar. Ter gelegenheid hiervan presenteert het Meldpunt haar visie op de toekomst: wat is er nodig om kinderporno beter te bestrijden en te voorkomen, nu én in de toekomst.

Ontwikkelingen

De ontwikkeling van het internet heeft grote invloed gehad op de beschikbaarheid van kinderporno. Snellere verbindingen, vergroting van de opslagcapaciteit en meer mogelijkheden tot anonimiteit maken het relatief gemakkelijk om kinderporno te vinden en uit te wisselen. Voorheen hadden bezitters van kinderporno een collectie van bijvoorbeeld tientallen en soms honderden foto's en enkele films, dit groeide al snel uit naar collecties van duizenden tot tienduizenden foto's en honderden films met kinderpornografie. Nu worden regelmatig collecties van miljoenen bestanden aangetroffen.

Nieuwe media maken het ook gemakkelijker om met een kind contact te leggen via diverse kanalen zoals 'sociale media' en chats, met als doel het kind seksueel te misbruiken.² De afgelopen vijftien jaar is het Meldpunt Kinderporno actief geweest om de steeds grotere hoeveelheid kinderporno op internet en andere vormen van online kindermisbruik tegen te gaan. Het Meldpunt behandelde sinds haar oprichting circa 50.000 meldingen.

Waarom deze toekomstvisie?

Het doel van deze toekomstvisie is op basis van de ervaringen van de afgelopen vijftien jaar een visie voor de toekomst uit te spreken waarin kinderen beter worden beschermd tegen seksueel misbruik op internet. Met deze toekomstvisie wil het Meldpunt Kinderporno overheidsinstanties, ondernemers en bedrijven en internetgebruikers aanspreken op de verantwoordelijkheid die ze gezamenlijk en ieder voor zich hebben om seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen op internet tegen te gaan.

Uitgangspunten

- Seksueel misbruik van kinderen is ontoelaatbaar.³
- Aan iedere kinderpornografische afbeelding op het internet ligt seksueel misbruik ten grondslag. Ook nadat het fysieke misbruik is gestopt, houdt het misbruik niet op. De bewijzen blijven rondzwerven op het internet.
- Het tegengaan van seksueel misbruik van kinderen is fundamenteel, óók op internet. Daarom moet kinderporno worden bestreden, evenals het benaderen en verleiden van jongeren op internet met als doel ze seksueel te misbruiken.
- Kinderen en jongeren hebben het recht om op te groeien in een veilige omgeving, offline en online. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders, opvoeders, scholen, overheid en bedrijfsleven, zoals aanbieders van (mobiel) internet, beheerders van sociale netwerk sites en andere websites waarop contact kan worden gelegd met kinderen.
- Alles moet gedaan worden om verspreiding van afbeeldingen van seksueel kindermisbruik op het internet tegen te gaan, daarom moet voortdurend onderzoek moet worden welke middelen daarvoor geschikt zijn en wie deze kan inzetten.
- Van een (digitale) heksenjacht mag geen sprake zijn. Ook moet het toe te passen middel proportioneel zijn en niet ten koste gaan van andere rechten, zoals vrijheid van meningsuiting. Verspreiding van kinderpornografie kan echter nooit gelegiti-meerd worden met het recht op vrijheid van meningsuiting.
- Met alle media-aandacht voor kinderporno, wil het Meldpunt Kinderporno zich te allen tijde, nu én in de toekomst blijven profileren als een betrouwbare organisatie. Het Meldpunt gelooft dat de bestrijding van kinderporno gebaat is bij inhoudelijke discussies en voldoende nuancering. Alleen zo krijgen slachtoffers en daders erkenning voor hun specifieke problemen en kunnen voor alle doelgroepen passende interventies worden ontwikkeld, die onderdeel vormen van een barrièremodel tegen seksueel misbruik van kinderen op en via het internet.

¹ INHOPE is het internationale netwerk van Internet Hotlines met 41 leden in 36 landen over de gehele wereld

² Sinds januari 2010 is online grooming strafbaar gesteld

³ Dit is ook het uitgangspunt van het International Verdrag inzake de Rechten van het Kind

20 punten die bijdragen aan een internet zonder seksueel misbruik van kinderen

Wat er volgens het Meldpunt gedaan moet worden: ... VOOR DE SLACHTOFFERS

1 Identificatie van slachtoffers

Slachtoffers van seksueel misbruik, die dagelijks te zien zijn op afbeeldingen en in video's op internet, worden wereldwijd nog maar nauwelijks geïdentificeerd. In slechts een klein deel van alle gevallen is de identiteit van het slachtoffer bekend. Slachtofferidentificatie is van groot belang, om het fysieke misbruik zo snel als mogelijk een halt toe te roepen en de misbruikers en vervaardigers van het materiaal te vervolgen. Slachtofferidentificatie verdient een hogere prioriteit en moet in de toekomst hand in hand gaan met dadergerichte opsporing. Een dergelijke verschuiving in onderzoek kost tijd en capaciteit van politie en justitie.

2 Vragen of het seksueel misbruik is vastgelegd op beeld

Hulpverleners en politie die te maken krijgen met minderjarige slachtoffers van seksueel misbruik, moeten zich ervan bewust zijn dat het misbruik mogelijk is vastgelegd op beeld. En dat de bewijzen van het misbruik op internet kunnen worden aangeboden en verspreid. De vraag of het seksueel misbruik op beeld is vastgelegd moet dan ook standaard deel uitmaken van de gesprekken met slachtoffers van seksueel kindermisbruik. Als bekend is dat het misbruik is gefotografeerd of gefilmd is het belangrijk dat de hulpverlener dit meldt bij politie. Ook bij het behandelen van aangiftes van seksueel misbruik moet hier altijd naar gevraagd worden.

3 Herkenning van (het eigen) slachtofferschap

Slachtoffers van seksueel misbruik zijn zich vaak niet bewust van de ernst van hun situatie. Ook kunnen slachtoffers zich geïsoleerd en machteloos voelen, omdat zij moeten leven met een groot geheim. Om de misbruiksituatie eerder te doorbreken moet geïnvesteerd worden in goede informatievoorziening en structurele bewustwordingscampagnes om het (eigen) slachtofferschap eerder te herkennen. Met dergelijke campagnes wordt ook het leed van slachtoffers erkend en wordt gestimuleerd om over het misbruik te praten.

4 **Drempel verlagen om melding of aangifte te doen**

Om slachtoffers te helpen bij het doorbreken van hun misbruiksituatie, is het van belang de drempel naar instanties te verlagen. Het Meldpunt pleit voor betere informatie -óók aan minderjarigen- over hun rechten en de procedures om het doen van melding of aangifte te vergemakkelijken. Hierbij moet de aandacht niet alleen uitgaan naar informatie over fysiek, offline misbruik, maar ook naar online seksueel misbruik.

5 **Daders en downloaders toe leiden naar behandeling**

In het belang van de slachtoffers, moet er ook in grotere mate aandacht uitgaan naar (potentiele) daders en downloaders van afbeeldingen van seksueel kindermisbruik. Het Meldpunt Kinderporno wil zich actief inzetten om mensen die zich aangetrokken voelen tot (jonge) kinderen, zich daar zorgen over maken en bang zijn voor de consequenties die deze gevoelens met zich meebrengen, te motiveren tot een behandeling. Daarom heeft het Meldpunt in samenwerking met de Forensische Polikliniek De Waag initiatief genomen om begin 2012 te starten met Stop it Now! in navolging van succesvolle projecten in Engeland, Ierland en de Verenigde Staten. Onderdeel van het project is een (anonieme) telefonische hulplijn. Door (potentiële) daders en downloaders eerder in een behandeltraject te krijgen wil Stop it Now!-Nederland seksueel kindermisbruik voorkomen. Uit Internationaal onderzoek blijkt dat, indien de behandeling wordt afgemaakt, (potentiële) daders minder recidiveren. Volwassenen die zich seksueel aangetrokken voelen tot kinderen, kunnen hun gedrag veranderen. Het is daarom belangrijk dat personen die bang zijn om misbruik te gaan plegen, ergens terecht kunnen om deze gevoelens te melden, zodat vroegtijdige interventie kan volgen. Ook anderen, die vermoedens hebben dat er in hun omgeving mensen zijn die een meer dan gewone interesse in kinderen (dreigen te) ontwikkelen, moeten met hun vragen ergens terecht kunnen. Met Stop it Now!-Nederland wil het Meldpunt Kinderporno, in samenwerking met De Waag in deze behoeften voorzien.

Wat er volgens het Meldpunt gedaan moet worden: ... DOOR DE OVERHEID

Een meerjaren nationaal actieplan 'veiligheid voor kinderen online'

De Nederlandse overheid moet investeren in een meerjarenplan voor veiligheid voor kinderen online, met een helder tijdpad, duidelijke en realiseerbare doelen, deelname van relevante stakeholders, aanwijsbaar verantwoordelijke uitvoerders, voldoende middelen voor uitvoering en nationaal gecoördineerd. Activiteiten om de positie van slachtoffers te verbeteren zoals in deze toekomstvisie omschreven, moeten deel uitmaken van zo'n nationaal actieplan.

Meer 'Blauw' op het internet

Het Meldpunt Kinderporno pleit voor meer 'Blauw' op het Internet, in verschillende vormen:

- Preventie: onder andere gericht op jongeren die extreem risicogedrag vertonen en daarmee hun eigen slachtofferschap 'in de hand werken'. Bijvoorbeeld: chantage met, of feitelijke verspreiding van naaktfoto's op het internet. Politie en Meldpunt kunnen gezamenlijk op jongerensites meer aandacht besteden aan risicovol gedrag. Met name op chatsites waarvan bekend is dat hier 'grooming' activiteiten plaats vinden.
- Surveillance: gericht op kijkers van kinderporno, o.a. door middel van het plaatsen van een stoppagina op plekken waar kinderporno werd aangetroffen en op plaatsen waar door middel van peer-to-peer bestanden worden gedeeld, om een duidelijk signaal af te geven dat het kijken naar kinderporno onwenselijk is.
- Dieper in het internet infiltreren, eventueel in samenwerking met het Nederlands Forensisch Instituut en andere relevante stakeholders.

Investeren in handhaving

De overheid moet investeren in handhaving door uniformiteit te brengen in aanpak (politie en justitie), strafeisen (Justitie) en uitspraken (rechterlijke macht).

**Wat er volgens het Meldpunt
gedaan moet worden:
... DOOR DE INDUSTRIE**

9 Ontwikkelen en toepassen van technologische hulpmiddelen

(Mobiele) internetproviders, ontwikkelaars van producten en diensten, zoals locatie-diensten, zouden structureel en actief moeten meewerken aan de ontwikkeling en toepassing van technologische middelen die het mogelijk maken kinderpornografische beelden op het internet automatisch te herkennen op basis van bekende beelden. Hiermee steunt de industrie het tegengaan van verspreiding van (al bekend) kinderpornomateriaal op het internet.

10 Beschikbaar stellen van kennis en middelen

In het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen dienen internetproviders en ontwikkelaars van producten en diensten op internet, zoals locatiediensten, relevante kennis en middelen ter beschikking te stellen om een betere aanpak van seksueel misbruik van kinderen op internet mogelijk te maken.

11 Meewerken aan Notice and Takedown

Alle aanbieders van internet en internetdiensten moeten voor 100 procent meewerken aan de Notice and Takedown procedure, om de verspreiding van afbeeldingen van seksueel kindermisbruik op het internet terug te dringen. De Notice and Takedown procedure is een vrijwillige gedragscode waarbij internetproviders informatie (een 'notice') krijgen over illegale inhoud op het internet, waarna de internetprovider deze inhoud verwijdert ('takedown'). Op dit moment werken nog niet alle internetproviders in Nederland mee aan deze (vrijwillige) Notice and Takedown procedure. Het zo snel mogelijk verwijderen van kinderporno is van essentieel belang en draagt bij aan een barrière-model waarbij materiaal niet meer beschikbaar is voor kijkers naar en downloaders van kinderporno.

Verstrekken van gegevens aan KLPD

Alle internetproviders verstrekken naar het voorbeeld van hostingbedrijf LeaseWeb, actief IP nummers van uploaders van bekend kinderpornografisch materiaal aan politie en/of justitie zonder dat hierom wordt gevraagd en nemen in hun leveringsvoorwaarden aan klanten op dat ze dit doen. LeaseWeb hanteert een procedure waarbij klanten een digitale handtekening (hash) van de aangetroffen beelden maken en die naar de LeaseWeb server sturen. Die stuurt de hash naar het KLPD en de NetClean-database. LeaseWeb krijgt als reactie een 0 (= niet bekend) of een 1 (= bekend). In het laatste geval stuurt de server het IP van de uploader naar het Meldpunt Cybercrime, en de klant zal de upload (plaatje) verwijderen, zodat deze niet meer toegankelijk is voor andere internetgebruikers. Het Meldpunt Kinderporno steunt deze werkwijze en pleit ervoor dat andere providers het goede voorbeeld van Leaseweb volgen.

Gegevens beschikbaar stellen voor onderzoek

Er is wereldwijd nog onvoldoende bekend over kijkers en downloaders van kinderporno. Internetproviders zouden hun medewerking aan gedegen onderzoek kunnen leveren door gegevens (zoals bezoekersaantallen van een bepaalde afbeelding) van websites met kinderporno anoniem beschikbaar te stellen.

Bescherming van jongeren op social media

Sociale media en netwerksites moeten actief hun verantwoordelijkheid nemen met betrekking tot de veiligheid van kinderen online, inclusief het vereenvoudigen van de procedure voor het rapporteren van ongewenste inhoud en situaties, met name voor kinderen. Gedacht kan worden aan het ontwikkelen en gebruiken van middelen voor leeftijd verificatie en het vaststellen van identiteit van gebruikers.

Wat er volgens het Meldpunt gedaan moet worden:

... AAN PREVENTIE

15

Bewustwording van jongeren over online seksueel gedrag

In deze toekomstvisie werd eerder al het belang genoemd van een bewustwordingscampagne gericht op slachtoffers van seksueel misbruik. Het Meldpunt Kinderporno ziet daarnaast een belang in preventie, om misbruik te voorkomen. Om de veiligheid van kinderen en jongeren online structureel te verbeteren is het van belang om te investeren in algehele preventie via een structurele bewustwordingscampagne, met aandacht voor relationele vorming, weerbaarheid, grenzen stellen, maar vooral ook aandacht voor risicovol gedrag op het internet en het voorkomen van online misbruik. Het Meldpunt Kinderporno stelt haar expertise beschikbaar om bij te dragen aan de ontwikkeling van zo'n campagne.

Wat er volgens het Meldpunt gedaan moet worden:

... AAN ONDERZOEK

16

Investeren in onderzoek naar kinderporno

Er wordt wereldwijd te weinig onderzoek gedaan naar de aard en omvang, beschikbaarheid en toegankelijkheid van kinderporno. Het Meldpunt wil in de toekomst, in samenwerking met een relevante onderzoeksinstituten onderzoeksvragen formuleren waarvoor kennis en gegevens van het Meldpunt beschikbaar worden gesteld met als doel beter inzicht te verkrijgen in het probleem. Het Meldpunt kan bovendien in samenwerking met INHOPE internationaal afgestemd onderzoek mogelijk maken.

Nu al beschikt het Meldpunt over veel kennis die de bestrijding van kinderporno ten goede komt. In de toekomst ontwikkelt het Meldpunt zich als expertisecentrum op het gebied van internet gerelateerd seksueel kindermisbruik dankzij haar bijdrage aan (inter)nationaal onderzoek en trendanalyses.

Vragen die relevant zouden kunnen zijn voor onderzoek zijn bijvoorbeeld: 'Heeft het kijken en beoordelen van kinderporno in een strafzaak door rechters, invloed op de uitspraak de zij doen?' En: 'Waaraan moeten campagnes voldoen om bewustwording bij jongeren te vergroten en daarmee online seksueel kindermisbruik te voorkomen?'

Meer en betere analyse van meldingen

Medewerkers van het Meldpunt Kinderporno houden een uitgebreide registratie bij van alle meldingen die bij het Meldpunt worden gedaan en de gegevens die deze bevatten. Op deze data kan in de toekomst meer en betere analyse worden gedaan om zo meer inzicht te verschaffen in de aard en omvang van kinderporno en om kennis te vergroten door bijvoorbeeld trends te signaleren en inzichtelijk te maken.

17

**Wat er volgens het Meldpunt
gedaan moet worden:**
...AAN DE POSITIE VAN HET MELDPUNT:

18 **Betere aansluiting bij het KLPD**

Het Meldpunt Kinderporno kan en moet met haar taken en werkzaamheden in de toekomst beter aansluiten bij de taken van het KLPD. Het Meldpunt kan bijvoorbeeld bij de meldingen meer specifieke informatie aanleveren over de aard en inhoud van het materiaal, om zo snellere prioritering van verwerking van meldingen mogelijk te maken en de werkdruk van medewerkers van het KLPD te verminderen. De indicatoren hiervoor moeten in samenwerking met het KLPD opgesteld worden.

19 **Een bredere focus in activiteiten en doelgroepen**

Het Meldpunt heeft zich in de loop der jaren ontwikkeld en blijft zich ontwikkelen tot een organisatie die zich, naast het behandelen van de meldingen, bezig houdt met alles wat te maken heeft met internet gerelateerd seksueel kindermisbruik. Om recht te doen aan het brede scala van activiteiten (in het kader van preventie tot meldingen) en doelgroepen (waaronder jongeren, slachtoffers, daders en hun omgeving) moet het Meldpunt zich in de toekomst ook beter in haar diversiteit profileren, als 'Hotline for Internet Related Child Sexual Abuse'.

20 **Internationale deskundigheidsbevordering**

Het Meldpunt Kinderporno behoort internationaal tot de koplopers. Mede gezien haar lange ervaring en kennis, kan het Meldpunt haar expertise in de toekomst meer uitdragen naar andere landen en meehelpen bij het opzetten van Meldpunten aldaar. De strijd tegen kinderporno is tenslotte een Internationale aangelegenheid.

Tenslotte

Het Meldpunt Kinderporno kan haar visie op de toekomst alleen verwezenlijken met steun van anderen. De steun van internetgebruikers, die melding doen van beelden van seksueel kindermisbruik op het internet. De steun van de Nederlandse overheid en de Europese Commissie, die al 15 jaar bijdragen aan het mogelijk maken van de activiteiten van het Meldpunt en dit hopelijk structureel zullen blijven doen. De steun van private partijen, zoals internet service providers, die het Meldpunt sinds haar bestaan hebben gesteund met kennis en middelen en die zich inzetten tegen kinderporno op internet door mee te werken aan een snelle verwijdering van strafbaar materiaal.

Het Meldpunt Kinderporno wil iedereen bedanken die zich de afgelopen jaren heeft ingezet in de strijd tegen kinderporno op het internet. Het Meldpunt hoopt dat u onze visie op de toekomst deelt en rekent ook voor de komende 15 jaar op uw steun.

Colofon

Meldpunt Kinderporno op Internet
Hooglandse Kerkgracht 17j
2312 HS Leiden
071 - 513 50 49
info@meldpunt-kinderporno.nl
www.meldpunt-kinderporno.nl

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Ter ondersteuning van haar werkzaamheden ontvangt het Meldpunt Kinderporno op Internet subsidie van het Ministerie voor Veiligheid en Justitie en subsidie van de Europese Commissie vanuit het 'Safer Internet Plus Programme' www.ec.europa.eu/saferinternet

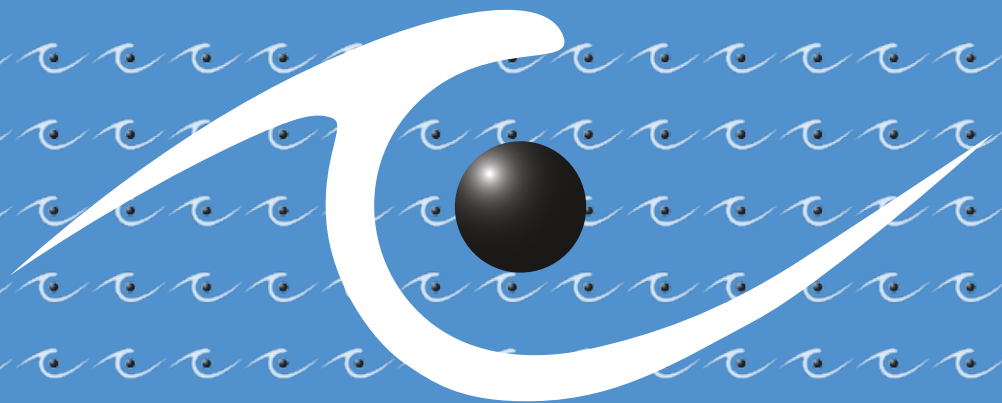
Het jubileumsymposium en deze uitgave werden mede mogelijk gemaakt door:
ECP-EPN Digivaardig & Digibewust, KPN, SIDN en Ziggo.

kpn

© Meldpunt Kinderporno op Internet, oktober 2011
Ontwerp: Mooifraai/Monique Francissen
Print: Speed-o-Print, Amsterdam

Meldpunt Kinderporno op Internet